

Ny landbruks- og matpolitikk for folk i by og land

Arbeiderpartiets landbruk- og matpolitikk bygger på målsettingen om selvforsyning av mat og byggingen av totalberedskap. Jamstilling er det fremste virkemiddelet for å nå disse målene. Skal vi produsere mer av maten vår selv, må gårdbrukerne ha ei inntekt det går an å leve av.

Jordbruk er bruk av jord. Sjølforsyning er bruk av planter, enten som mat til folk eller fôr til dyr. I et beredskapsperspektiv, men også i solidaritet med mennesker i verden som sulter, er det viktig at Norge produserer mer av maten vi skal spise med utgangspunkt i egne ressurser. Vi er et land rikt på ressurser for matproduksjon. Med vår rene kraft, frodige utmarksbeiter, grøderike jordområder, kloke hoder og arbeidende hender kan vi produsere verdens reneste, sunneste og mest bærekraftige mat.

Vi er landet med verdens laveste selvforsyning av jordbruksprodukter. Skal vi øke selvforsyningsgraden til 50% må det bli mer lønnsomt å dyrke planter i Norge. Hva vi skal spise må henge sammen med hva vi kan produsere. I fjellet kan vi høste gras og utmarksbeite. Andre områder er godt egnet for frukt-, korn- og grønnsaksproduksjon og må brukes til det. Det legges i dag ned et gårdsbruk i Norge hver eneste dag. Det er en trend vi må snu når vi skal ta brakklagt jord i bruk, og sikre en demokratisk fordeling av gårdene og eiendommene.

Landbruk er verdiskapning med utgangspunkt i fotosyntesen og det korte karbonkretsløpet. Slik kan norsk matproduksjon være en del av løsningen på de klima- og miljøutfordringene vi står i sammen globalt. Forutsetningen er at gårdbrukerne har tid og kapasitet til å drive jorda godt og utøve agronomikunnskapene sine til det beste for jorda og den grønne verdiskapinga.

Verdikjeden mat er utgangspunkt for hundretusenvis av arbeidsplasser. Vårt mål er at verdien av mat skal komme alle bidragsytere til gode; fra råvareprodusent til industriarbeider i foredlingsindustrien, til transportsjåfør og butikkarbeider. Politiske virkemidler må til for å fordele verdiene i verdikjeden rettferdig, og sikre arbeiderne gode lønns- og arbeidsvilkår. Arbeiderpartiet ønsker ikke at aktørene i dagligvaremarkedet skal fortsette sin vertikale integrasjon i verdikjeden, da dette samler makt på få hender og hindrer mangfold og rettferdig fordeling.

«By og land – hand i hand» er et uttrykk for det som hele tiden har vært Arbeiderpartiets hjerte og gjerning. Nemlig erkjennelsen av at vi er gjensidig avhengig av hverandre – enten du er industriarbeider i byen eller jordbruker og matprodusent på landet. En ny, sosialdemokratisk landbrukspolitikk tar dette innover seg, og har som fremste målsetting å sikre alle arbeidere tilgang på velferd og trygghet, og hele befolkning sikker tilgang på mat i fredstid og i krisetider.

Arbeiderpartiet vil:

- Forene interessene for en rettferdig og bærekraftig verdikjede gjennom å reformere matsystemet.
- Øke selvforsyningen av mat til 50% innen 2030.
- Stimulere til økt planteproduksjon i Norge; som mat til folk eller fôr til dyr.
- Gjøre matproduksjon på norske jordbruksressurser lønnsomt.
- Jorda skal ha en verdi som gir en rettmessig avkastning.
- Tette inntektsgapet for landbruket innen 2027.
- Beregne gårdbrukerens inntekt uten normering, og med et timetall likt lønnsinntakere ellers i samfunnet.
- Gårdbrukere skal ha en livssituasjon med tilgang på fritid på linje med arbeidslivet for øvrig
- Ha jordbruksforhandlinger for inneværende år
- Styrke landbruksskolene for å sikre nok og riktig kompetanse for fremtidens jordbruk.
- Ha gode veterinærtjenester over hele landet
- At verdikjeden mat skal være utgangspunkt for omstillingen til fornybarsamfunnet.
- Anerkjennelse primærnæringene som katalysatorer for rural næringsaktivitet og grunnlag for bosetting og arbeidsplasser i hele landet.
- Gi samvirkebedriftene i landbruket tilbake virkemidler til å regulere markedet.
- Hindre at dagligvareaktørene sikrer seg eierskap i hele verdikjeden mat.
- Fordele verdiene i verdikjeden rettferdig i alle ledd.
- Sikre at vi har helhetlige verdikjeder i et beredskapsperspektiv i alle regioner i Norge.
- Sikre det norske forsvaret tilgang på lokale matkilder.
- Sikre rammebetingelser for næringsmiddelindustrien og konkurransekraften til norsk matproduksjon, herunder konkurransekraften for norske råvarer.
- Bruke prosenttoll som virkemiddel for å sikre arbeidernes lønns- og arbeidsbetingelser, og rettferdig fordeling av verdiene som matvarene representerer i verdikjeden.